

PRÁVNÍ REŽIM OCHRANY OVZDUŠÍ

Ilona Jančářová

2012

PRÁVNÍ REŽIM OCHRANY OVZDUŠÍ

- Ochrana ovzduší před vnášením znečišťujících látek
- Ochrana ozónové vrstvy Země
- Ochrana klimatu

Prameny právní úpravy

- Z. č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění č. 18/2012 Sb.
- Z.č. 695/2004 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a o změně některých zákonů, ve znění č. 212/2006, 164/2010 Sb.
- Z.č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění novel
- Prováděcí předpisy

Prameny právní úpravy

- Nařízení č. 2037/2000 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, ve znění novel
- Nařízení č. 842/2006 o některých fluorovaných skleníkových plynech a další navazující

Základní pojmy

- Vnější ovzduší
- Znečišťující látky (antropogenní činnost)
- Znečišťování ovzduší
- Znečištění ovzduší
- Provozovatel zdroje znečišťování (PO, FO)

ZDROJE ZNEČIŠŤOVÁNÍ OVZDUŠÍ

stacionární

mobilní

- dopravní prostředky
- nesilniční mobilní zdroje
- přenosná nářadí

STACIONÁRNÍ ZDROJE

A/ Podle míry vlivu na kvalitu ovzduší:

- zvláště velké
- velké
- střední
- malé

B/ Podle technického a technologického uspořádání

- spalovací zdroje

- zvláště velké
- velké (5 – 50 MW)
- střední (0,2-5 MW)
- malé

- spalovny odpadů

- nebezpečného
- komunálního
- jiného
- zařízení ke spoluspalování odpadu

- ostatní stacionární zdroje

Stacionární zdroje

Všeobecná
ochrana
ovzduší

Zvláštní
ochrana
ovzduší

Všeobecná ochrana ovzduší

Stacionární zdroje - nástroje regulace

Přípustná úroveň znečišťování ovzduší

- emisní limity - obecné
 - specifické
 - plán snížení emisí u stanovených st. zdrojů
 - plán zavedení zásad správné zemědělské praxe u stanovených st. zdrojů
- přípustná tmavost kouře
- přípustná míra obtěžování zápachem
- emisní stropy a redukční cíle pro jednotlivé znečišťující látky nebo stanovené skupiny látek

Přípustná úroveň znečištění ovzduší

- hodnoty imisních limitů
- meze tolerance
- četnost překročení pro jednotlivé znečišťující látky
- hodnoty cílových imisních limitů pro jednotlivé znečišťující látky

Plánovací a koncepční nástroje a programové dokumenty

- národní, krajské a místní programy snižování emisí znečišťujících látek (látky, pro které byly stanoveny emisní stropy nebo redukční cíle)
- plány snížení emisí znečišťujících látek u stanovených stacionárních zdrojů
- plány zavedení zásad správné zemědělské praxe
- krajské a místní programy ke zlepšení kvality ovzduší

Administrativní nástroje

Stanoviska a povolení orgánů ochrany ovzduší:

- Stanovisko k politice územního rozvoje a ÚPD
- Závazné stanovisko k umístování staveb ZV, V a S zdrojů znečišťování ovzduší
- Povolení staveb ZV, V, a S zdrojů a jejich změn
- Povolení k uvedení do provozu
- Další povolení (§ 17 odst. 2)
- Možnost zpřísnit stávající podmínky provozu na základě překročení přípustné úrovně znečištění ovzduší (§ 17/9)

Povinnosti subjektů

- Obecné povinnosti PO a FO (§ 3)
- Povinnosti provozovatelů XXL, L a M stacionárních zdrojů (§ 11)
- Povinnosti provozovatelů malých stacionárních zdrojů (S) (§ 12)

Ekonomické nástroje

Poplatky za znečištění ovzduší:

ZV, V a S zdroje

Poplatek závisí na:
a) Množství emisí
b) Výši sazby za znečišťující látku
(v Příloze č. 1)

Možnost prominutí 60% výše poplatku po dobu prací na redukcii emisí

Malé zdroje

Poplatek se stanoví pevnou částkou podle Přílohy č. 1

Sankční nástroje

- uložení zjednání nápravy
- pokuty
- omezení nebo zastavení provozu

FO – odpovědnost za **jiný správní delikt**
Pouze FO - provozovatelé malých ZZO jsou odpovědní za **přestupek**, jestliže nedodrží přípustnou tmavost kouře a přípustnou míru obtěžování zápachem anebo neoznámí výsledky měření

Další nástroje regulace

- požadavky na kvalitu paliv
- evidence zdrojů znečištění ovzduší a jejich emisí (REZZO)
- registr informačního systému kvality ovzduší
- autorizace

Všeobecná ochrana ovzduší

Mobilní zdroje - nástroje regulace

MOBILNÍ ZDROJE

- a) stanovení technických parametrů a emisních limitů
 - schvalování typu vozidla
 - schvalování technické způsobilosti jednotlivě vyrobeného a dovezeného silničního vozidla
 - schvalování technické způsobilosti vozidla v provozu
- b) povinnosti subjektů
- c) stanovení požadavků na složení paliv a na obsah biopaliva
- d) poplatek za neuvedení stanoveného množství biopaliva do volného daňového oběhu
- e) sankce

Zvláštní ochrana ovzduší

- nástroje právní regulace

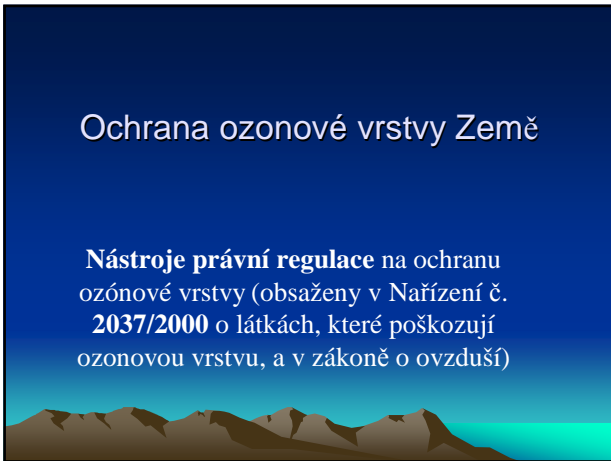
Zvláštní ochrana ovzduší

Zvláštní ochrana ovzduší se zajišťuje:

- stanovením oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší
- stanovením zón pro ochranu ekosystémů a vegetace
- nepřetržitým sledováním úrovně znečištění ovzduší
- zpracováním programů ke zlepšení kvality ovzduší
- akční plány obsahující krátkodobá opatření
- stanovením zvláštních imisních limitů
- smogovým varovným a regulačním systémem
- stanovením nízkemisních zón.

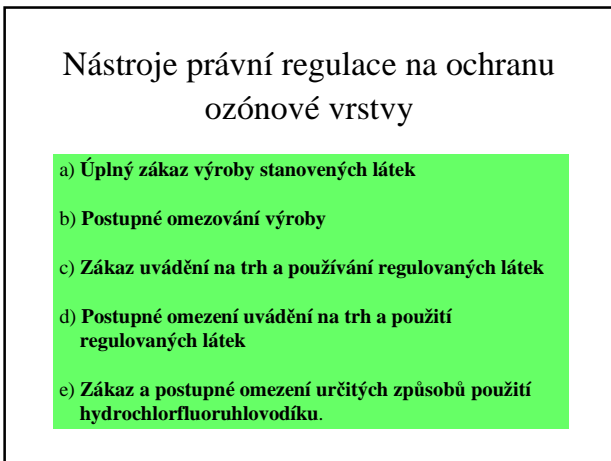
Ochrana ozonové vrstvy Země

Nástroje právní regulace na ochranu ozonové vrstvy (obsaženy v Nařízení č. 2037/2000 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a v zákoně o ovzduší)

Nástroje právní regulace na ochranu ozonové vrstvy

- Úplný zákaz výroby stanovených látek
- Postupné omezování výroby
- Zákaz uvádění na trh a používání regulovaných látek
- Postupné omezení uvádění na trh a použití regulovaných látek
- Zákaz a postupné omezení určitých způsobů použití hydrochlorfluoruhlovodíku.

Nástroje právní regulace na ochranu ozónové vrstvy

f) **Pravidla pro obchod** – dovozní licence, vývozní povolení, zákazy aj.

g) **Regulace emisí** - povinnosti subjektů:
- znovuzískávat regulované látky
- takto získané látky zneškodnit, regenerovat nebo recyklovat
- označovat obaly a výrobky
- kontrolovat úniky látek, instalovat systémy detekce

h) **Certifikace osob** (kontrola úniků, zacházení s regulovanými látkami – znovuzískávání, zneškodňování, servisní práce

Nástroje právní regulace na ochranu ozónové vrstvy

i) **Evidence, vykazování a registr regulovaných látek**
(Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností ES)

j) **Ekonomické nástroje** - poplatky za výrobu a dovoz regulovaných látek a výrobků, které je obsahují

k) **Sankce** - opatření k nápravě
- zrušení povolení ministerstva k zacházení s regulovanými látkami včetně odejmutí těchto látek nebo výrobků, které je obsahují, a jejich zneškodnění na náklady osoby
- pokuty.

Ochrana klimatického systému Země

Nástroje právní regulace

Ochrana klimatu – prameny

Rámcová úmluva o změně klimatu (80/2005 SbMS)

Kjótský Protokol – závazky ke snížení emisí skleníkových plynů - projektové mechanismy

Směrnice 2003/87/ES o vytvoření systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství ve znění 2004/101/ES

Směrnice 2008/101, kterou se mění Směrnice 2003/87/ES za účelem začlenění činností v oblasti letectví do systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů

Nařízení 842/2006 o některých fluorovaných skleníkových plynech

Ochrana klimatu – prameny

Z.č. 695/2004 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění č. 164/2010 Sb.

Z. č. 86/2002 Sb., o ovzduší ve znění novel

Ochrana klimatu

Skleníkové plyny:

- oxid uhličitý
- metan
- oxid dusný
- částečně nebo zcela fluorovaný

uhlovodík

- fluorid sírový, pokud je jako skleníkový plyn označen v prováděcím předpisu

Nástroje právní regulace na ochranu klimatu

- a) Národní program ke zmírnění změny klimatu Země
- b) povolení k vypouštění emisí skleníkových plynů
- c) Národní alokační plán
- d) Rejstřík obchodování s povolenkami
- e) ekonomické nástroje - povolenky
- f) použití jednotek snížení emisí a jednotek ověřeného snížení emisí z projektových činností
- g) jednotky přiděleného množství
- h) povinnosti subjektů
- i) evidence (Národní inventarizační systém)
- j) sankce (zrušení povolení, pokuta)

Národní program ke zmírnění změny klimatu Země

Stanoví:

- národní redukční cíle pro skleníkové plyny
- lhůty k jejich dosažení.

Schvaluje jej vláda.

MŽP zajistí inventarizaci emisí a propadů látek ovlivňujících klimatický systém

Povolení k vypouštění emisí skleníkových plynů

- Vztahuje se na provozovatele vybraných zařízení (stacionární zdroje v Příloze 1)
- Vydává jej MŽP, přechází na pr. nástupce
- Podmínkou je dostatečné materiální, technické a organizační vybavení ke zjišťování a vykazování emisí
- Provozovatelé letadel žádají o přidělení povolenek

Národní alokační plán

- Celkové množství povolenek
- Množství, které bude přiděleno jednotlivým znečišťovatelům
- Množství povolenek, které se vyhrazuje pro nové provozovatele
- Návrh NAP připravuje MŽP s MPO
zveřejnění, připomínkování,
projednání, schválení vládou,
zveřejnění, předložení EK, nařízení vlády

Rejstřík obchodování s povolenkami

- Povinnost provozovatele požádat správce rejstříku o zřízení účtu
- Správce rejstříku přidělí provozovateli zařízení povolenky podle NAP
- Povinnost provozovatele vykazovat množství emisí ze zařízení a zajistit jejich ověření autorizovanou osobou
- Povolenky lze převádět na jinou osobu

Jednotky snížení emisí a jednotky ověřeného snížení emisí

- Odpovídají právu provozovatele zařízení vypustit do ovzduší ekvivalent tuny oxidu uhličitého
- Jsou projevem propojení systému:
 - Obchodování s emisemi
 - Mechanismů čistého rozvoje a společných projektů

Jednotky přiděleného množství

- jsou majetkem ČR
- hospodaří s nimi MŽP
- jednotky přiděleného množství emisí, které ČR nevyužije ke splnění svého závazku z Kjótského protokolu, může MŽP prodat v rámci mezinárodního emisního obchodování nebo využít na podporu společných projektů
- eviduje je správce rejstříku; prostředky z prodeje jsou příjmem SFŽP a jsou účelově vázány

Nástroje právní regulace na ochranu klimatu

(Nař.ES 842/2006) a z. č. 86/2002 Sb.

- Fluorované skleníkové plyny (F-plyny) jsou uvedeny na seznamu v příloze č. 1 Nařízení
- Stejně případy použití jako freony a halony

obdobný způsob regulace

F-plyny

Fluorované skleníkové plyny (HCF) – povinnosti:

- zákazy uvádění stanovených výrobků a zařízení na trh
- omezovat úniky a používání
- znovuzískávat a zneškodňovat
- povolení k používání jako hasicích prostředků (MŽP)
- označovat výrobky s obsahem těchto plynů
- požadavky na odstraňování výrobků a zařízení s obsahem těchto plynů
- kontrolovat úniky, instalovat systémy detekce
- oznamovací povinnosti (ES integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností)
- evidence zařízení, látek, údržby zařízení
- certifikace osob vykonávajících stanovené činnosti

Evidence

- Národní inventarizační systém
 - Inventarizace údajů o emisích a propadech látek ovlivňujících klimatický systém
- Evidence zařízení obsahujících F- plyny a regulovaných látek

ORGANIZAČNÍ ZABEZPEČENÍ

- a) Ministerstvo životního prostředí
- b) Ministerstvo zdravotnictví
- c) Ministerstvo dopravy
- d) Česká inspekce životního prostředí
- e) Česká obchodní inspekce
- f) celní úřady
- g) kraje
- h) obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- i) obce.
